

ШЫҢ

СЭКП Тыва обкомунун болгаш Кызыл хооркомунун,
Тыва АССР-ниң Дээди Сөвдиниң органы

1925 чылда
үндүлөттүнген

1963 ч.
МАРТ
15
ПАТНАДА
№ 63 (5467).

Өртөө 2 көп,

СЭКП ТК БИЛЕ ККП ТК-НЫҢ АРАЗЫНГА ЧАГААЛАР СОЛУШКАН

1963 чылдың февраль 21-де СЭКП ТК болза ККП Төп Комитетинге чагаа чорудуу, делегейин коммунисттик шимчээшкинниң чагыс эвни быжылаар соруда-биле амы-дузма партияларның күженишкенини кады алдырың эргежок чугула болуп турарының дугайында бодунуң бодалдарың ол чагаага айткан турган. Ол чагаазыңа СЭКП ТК болза ГСЧП-ниң VI съездинде СЭКП ТК-ның Бирги секретары эш Н. С. Хрущевтиң тайылбырлааны коммунисттик партияларның аразында маргыжар чорукту соксадыр дугайында бистиң партиявыстың туружун база катал бадаткаан болгаш делегейин коммунисттик шимчээшкинниң чугула айтырылларыңа чугалажып көөрү-биле ККП-ниң болгаш амы-дузма өске-да партияларның төлөөлекчилери-биле СЭКП ТК-ның төлөөлекчилериниң ийи талазын ужуражышымыз чорудар дугайында саяалды кырген. Бо ча-

гаа-биле холбаштыр февраль 23-те, ол дугайың моок мурунда-ла парламентке чыкканым суугар Кыдаттың Коммунисттик партиявыстың ТК-зының Даргазы эш Мао Цзе-дун КУР-да совет элчин эш С. В. Черевенкону хүлээп алган болгаш ооң-биле чугалашкан.
Бо чылдың март 9-та ККП ТК-зының индиге секретары эш Дэв Слюпин совет элчини хүлээп алгаш, февраль 21-де СЭКП Төп Комитетиниң чагаазыңа ККП ТК-зының харызын аңаа тудуксан.
СЭКП-ниң болгаш ККП-ниң төлөөлекчилериниң ийи талазы ужуражышымыз чорударың эргежок чугула болуп турары Совет Эмгекчилер Коммунисттик партиявыстың Төп Комитетиниң болгаш Кыдаттың Коммунисттик партиявыстың Төп Комитетиниң чагааларында айткан.

Тарылга белекел—амгы үеде ажылдың шалыпчы участогу

СЕПТЕГЕДЕ БАЧАМНЫҢ ҮЕ

Часкы хову ажылары эгелээринге чедир ам чүгө ай тире хуусаа артка. Часкы тарылганын кыска хуусаада, бедик агротехниктиң денелге эрттери, аңаа ажил-агыйлар кайы тире белекелге ужурашканын, аңаа тарылга шимчирлиг күш болуп техниканың септелгенин кайы тире чорутканын аңаа аңаар.

Бистин республикада тарылга техниканың белекелгенин чоруп турары амы салдып турар негеледе дүңшөй турар. Амы байдал-биле алдыр, республикада тракторлар септелгени 81,9 хуу, оң иштинде колхоз-совхоз бүдүргүлгенин Таңды эргеленде—85,7 хуу, Чөөн-Хемчик эргеленде 76,9 хуу, Тес-Хем эргеленде—82,1 хуу болган. Республикада он хой тарылгажы «Тилгеле» совхоз тракторларының чүгө 63,6 хуузу септелген, азы 39 трактор ам-да септелген. Ол ишкеш «УТКА 25 чыл» совхозта тракторлар септелгени чүгө 63,2 хуу, «Барлык» совхозта—61,7 хуу, «Найрал» совхозта—71,0 хуу болган.

Бо дээр септелгенин хуузу көргүскен медалар-дыр. Бир эвес септелгенин шынарлы хынап көөр болза, байдал моон-да дора аңаар.

Септелгенин темпаан дүргелери-биле калы он шынар дээр демиселди күттөлдир. Септелгенин чоруп турарын хүн бүрүнүн көн-рөлөңгө алыр болгаш септелген үнгер трактор бүрүзүн, кездэ ажил-агый машина бүрүзүн ол дораан комиссияны хыналдазыңа кирип, актыны тургузар.

Колхозтарда болгаш совхозтарда кездэ ажил-агый машиналарын септелгенин чоруп турары мырнай дүвүргүлгенин байдалда. Республикада трактор анданыларының септелгени чүгө 54,1 хуу, трактор септелгени чүгө 64,2 хуу, оң иштинде кукуруза септелгени чүгө 32,3 хуу болган. Трактор анданыларының септелгени улуг тарылга районун болуп Таңды чүгө 29,3 хуу, Каз-Хем 42,6 хуу болуп турар чорук-биле эштепип болбас. Трактор анданыларының болгаш септелгенин септелген «Тилгеле» совхозта чүгө он амы хуу, «Зелес», «Межега» совхозтарда болгаш дуржулга станицаларында база-ла чер албаан.

Республиканың «Сельхозтехника» каттыжышканын адрейнге артык кезектер-биле хандырай турары дээр чер-черден хууладалар хай. Бо организацианын удурутчулары колхозтарын, совхозтарын негеледерин хандыр талазы-биле күрүл алаашканын боттук ажил-херекте иштин, артык кезектерин тараларын дүргөттишканын, «Сельхозтехника» районнар салбыларында болгаш колхозтарын, совхозтарын мастерскаларында септелгенин чоруп турары, оң шынар дээр доктамак контролуу чоруса чогуур.

Барыш-Хемчик районда «Барлык», Улу-Хем районда «Улу-Хем» совхозтарда, «Күш-ажылдык хосту» колхозта, «Сельхозтехника» Улу-Хем салбырында кездэ ажил-агый техниказының септелгенин шынар куду, техниканын кадалаашкыны дээр чорук контролуу тургусаан. Чөөн-Хемчик районун Ленин аттыг, СЭКП XII съездин аттыг колхозтарында чамдык тракторларын кезектерин сандаралып каапкан болгусуан.

Республиканың кездэ ажил-агыйны ажил-ишчилери усть-ла банчиктерин патриоту эгелээшкинин дөктившканын, 1963 чылда боттарынын аргаларын, курлавыларын санап көргөш, бедиктен хүлээлгелерин ап, артык чылдык дөркү кварталынын тунуелинде чаалап алган Кызыл тугун бо чылын шыкыма дээр демисел иш турарлар. Социалисттик хүлээлгелерде часкы тарылганын организастыг эрттирерин, тараа болгаш мал чөмү култураларын, картофельдин болгаш погалаарын үлүш-дүжүдүн бедилерин тодаргай айтып турар. Бо сорулгалары чедип алдыры тарылга техниканың белекелгенин кол хамааржыр. Март айда трактор бүрүзү, кожук чепектерин бүрүзү бүрүн септеткенин, хову турдалгаларына четкен тургун!

Март—часкы тарылга белекелдин шимчирлиг айы. Тракторларын болгаш кездэ ажил-агый машиналарын септелгенин март айда

Республиканың кездэ ажил-агыйны ажил-ишчилери усть-ла банчиктерин патриоту эгелээшкинин дөктившканын, 1963 чылда боттарынын аргаларын, курлавыларын санап көргөш, бедиктен хүлээлгелерин ап, артык чылдык дөркү кварталынын тунуелинде чаалап алган Кызыл тугун бо чылын шыкыма дээр демисел иш турарлар. Социалисттик хүлээлгелерде часкы тарылганын организастыг эрттирерин, тараа болгаш мал чөмү култураларын, картофельдин болгаш погалаарын үлүш-дүжүдүн бедилерин тодаргай айтып турар. Бо сорулгалары чедип алдыры тарылга техниканың белекелгенин кол хамааржыр. Март айда трактор бүрүзү, кожук чепектерин бүрүзү бүрүн септеткенин, хову турдалгаларына четкен тургун!

ДУВУРЕНЧИГ БАЙДАЛ

Барыш-Хемчик районун «Шекпээр» совхозунун Дөң-Терезин салбырын тарылга шөлүңге бо чылын 550 га тараа култураларын, картофельди 20, ногааны 30, кукурузаны 350, чигир сөккөзү 10 гектары тартыр. Оон ийи 340 га сиңгенерин тарыры көрдүнгөн.

Суур шаңында үреинге херегээр 100 тонна амыг тараалын килограмм-даа кире арылгатынмаан. Салбырын агроному турган эш Х. Лопсан артык чылдык ноябрь-да-ла Красноаркские чыл хуусаалыг өөренип чоруткан. «Оон практикада келирин маңаар» дийип алгаш, өске агроном тып албаан.

Бо хүнерге чедир септен белекеле чоругу 8 септаларын септээр аттыг болза-да, 4 анданыларын 3-хуу, 2 кукуруза септаларын, картофель септаларын, септетимиз «ДТ-54» деп 5, «Беларусь» деп 3 тракторларын септелгени доозуу-баан. 2000 тонна өдөкти төгөр планын март айны 8-ке чедир чүгө 400 тонна кылдыр күстөккен. Амы үеде септелгеле чагыс-ла кижжи амыдал турар, а өске трактористер септелгеле кижжирилден ойталап, аар-саар өске амыдал кымып, дирекция черин чөпшээрди чокка өске бадуралге черлерин амыдал чоруп турарлар.

Салбир эргелекчизи эш М. Чамбал-оол, парторганизация секретары эш М. Баян олар чүгө мал амылыч көрүңгөш, а хову амылыч шуут кичээп салбай турарлар. Совхоз төвү Биче-Тей биле бо салбырын төвү Дөң-Терезин суурларын аразы 7 километр. Ындык түбүжө совхоз директорунун хүлээлгезин күсөлдүр турар агроном эш Шымын бо салбырге эс баспа. Миндык дүвүрениң байдалы тооп көрбөл, амыл шында чүгө Каз-Хем-Мажалык биле совхоз суурун аразына чик машина-биле дажыгдалып каап, конторага олура хүнүп турар бо-ла. Ам дораан шимчирлиг хемчеглер албас болза совхозтук бо салбырында часкы тарылга оладалар-да, салдынып турар сорулгаларын күсөлдүр берездээр-даа аңаар.

СЭКП ТК-ДА БОЛГАШ ССРЭ-НИҢ МИНИСТРЛЕР ЧӨВҮЛЕЛИНДЕ

Мартын 13-те эш Н. С. Хрущевтиң даргалаашкыны-биле СЭКП ТК-ның Президиумунун болгаш ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлелиниң каттыжканы хуралы болган. Улетпуну болгаш туудуңу удурутуну улам ийи болбазыраңгыжыдары-биле холбашкан айтырыллары, а ол ишкеш 1964—1965 чылдарда ССРЭ-ниң Улус ажил-агыйны хөгжүдериңниң планының төлөвиленин болгаш 1966—1970 чылдарда ССРЭ-ниң Улус ажил-агыйны хөгжүдериңниң беш чыл планының төлөвиленин амыдал кылырының дугайында айтырыгны ол хуралга чугалажып көргөн.

СЭКП ТК-ның Президиум кежигүнери, СЭКП ТК-ның секретарлары, компартияларын ТК-ларын секретарлары, заилелден республикаларын Министрлер Чөвүлелиниң даргалары, ССРЭ-ниң министрлери болгаш өске-да төп албан черлериниң удурутчулары ол айтырыллары чугалажып көрүңгө кирешкен.

Улетпунуң болгаш туудуңу хөгжүлдесин удурутуну экиндер болгаш ССРЭ-ниң Курплагының, ССРЭ-ниң совнархозунун, ССРЭ-ниң Куртууунун болгаш күрүениң адылар азы-биле болгаш бүдүрүлге комитеттериниң амылын аялап таарыштыр сорулга-биле, улетпунуң амылы-биле болгаш туудуңу-биле холбашкан айтырыллары шимчирлээринге болгаш күрүне планынын чедикшиниң күсөлдүр хандырырыңа эргежок чугула бүгү-ле эргелерин болгаш төлөлтүрлериңни тыкшаан, чуртта улетпунуң болгаш туудуңу удурутунуң талазы-биле күрүнең дээр органы болуп ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлелиниң ССРЭ-ниң Улус ажил-агыйның Дээди Чөвүлелин тургузары эргежок чугула деп көргөн.

ССРЭ-НИҢ ДЭЭДИ СӨВЕДИНИҢ ПРЕЗИДИУМУНДА

Улетпуну болгаш туудуңу удурутуну улам ийи сайзыраңгыжыдар сорулга-биле ССРЭ-ниң Дээди Сөвдиниң Президиумунун ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлелиниң (ССРЭ-ниң УСХ) тургузар деп доктааткан. ССРЭ-ниң Улус ажил-агыйның Дээди Чөвүлели болза чуртта улетпуну болгаш туудуңу удурутуну талазы-биле күрүнең дээр органы болуп, бодунуң амыл-чорудууларына ССРЭ-ниң чазанга ол өтчөттүк болгаш оң удурутгалы-биле амыдал турар.

СЭКП ТК-ның Президиум кежигүнери, СЭКП ТК-ның секретарлары, компартияларын ТК-ларын секретарлары, заилелден республикаларын Министрлер Чөвүлелиниң даргалары, ССРЭ-ниң министрлери болгаш өске-да төп албан черлериниң удурутчулары ол айтырыллары чугалажып көрүңгө кирешкен.

Улетпунуң болгаш туудуңу хөгжүлдесин удурутуну экиндер болгаш ССРЭ-ниң Курплагының, ССРЭ-ниң совнархозунун, ССРЭ-ниң Куртууунун болгаш күрүениң адылар азы-биле болгаш бүдүрүлге комитеттериниң амылын аялап таарыштыр сорулга-биле, улетпунуң амылы-биле болгаш туудуңу-биле холбашкан айтырыллары шимчирлээринге болгаш күрүне планынын чедикшиниң күсөлдүр хандырырыңа эргежок чугула бүгү-ле эргелерин болгаш төлөлтүрлериңни тыкшаан, чуртта улетпунуң болгаш туудуңу удурутунуң талазы-биле күрүнең дээр органы болуп, бодунуң амыл-чорудууларына ССРЭ-ниң чазанга ол өтчөттүк болгаш оң удурутгалы-биле амыдал турар.

„Ленин партийжи амыдыралдын нормаларының болгаш партийжи удурутулганың принциптериниң дугайында“ деп ном

«Ленин партийжи амыдыралдын нормаларының болгаш партийжи удурутулганың принциптериниң дугайында» деп шилтинген номну парлап үндүрген. Революстуг демиселдин, социалисттик тургузушкунуң янзы-бүрү үе-чадаларында Коммунисттик партияның амыдыралының болгаш ажил-чорудууларының принциптерин үндөзлөш, партийжи амыдыралдын нормаларының болгаш партийжи удурутулганың принциптериниң дугайында ленинчи өөредигин алыс утказын илеткен. В. И. Ленинниң кол-кол ажылдары, тус-тус чогаалдарындан үзүндүлөр, чүлдери болгаш чагаалары база өске-даа документилер ол номда кирген.

«Партийжи амыдыралдын нормаларының болгаш партийжи удурутулганың принциптериниң дугайында» деп шилтинген номну парлап үндүрген. Революстуг демиселдин, социалисттик тургузушкунуң янзы-бүрү үе-чадаларында Коммунисттик партияның амыдыралының болгаш ажил-чорудууларының принциптериниң дугайында ленинчи өөредигин алыс утказын илеткен. В. И. Ленинниң кол-кол ажылдары, тус-тус чогаалдарындан үзүндүлөр, чүлдери болгаш чагаалары база өске-даа документилер ол номда кирген.

идея талазы-биле чепселээр, коммунизмниң тургузушкуну дээр демиселге массаларны идекпейин оларның улам-на бедилеринге дузалар—деп, номун кирилде чүүлүнде чугалап турар. Номун СЭКП ТК-ның чанында партияның дээди школазының партия тургузууңуң кафедрасы белеккен болгаш политиктиг ном үндүрер чер парлап үндүрген. (СЭТА).

Бедик идейлиг, уран чечен чогаалдар дээш

Бистин партиявыстың литературага болгаш уран чүүлге партийжи чорук дээр кезээде туржуп келген. Партия болза уран чечен чогаалдыгының айтырылларының талазы-биле коммунисттик идеялиг болуп чоруктун туруштарына быжырылып туруп турар бүгү-ле кижилерге—литератураның болгаш уран чүүлдүн кырган-даа, аныяк-даа ажылдакчыларыңа, партия кежигүңү болгаш кежигүңү эвестерге-даа байыр чедирип турар. Олар—партияның чөлөнгичи, оң шыңчы солдаттары-дыр. Литература болгаш уран чүүл ажылдакчыларының чөвүлел хуралына эш Н. С. Хрущевтиң чугазыңдан.

Чурукчунуң сөзү

Бистин партиявыстың болгаш чагаа-биле холбаштыр февраль 23-те, ол дугайың моок мурунда-ла парламентке чыкканым суугар Кыдаттың Коммунисттик партиявыстың ТК-зының Даргазы эш Мао Цзе-дун КУР-да совет элчин эш С. В. Черевенкону хүлээп алган болгаш ооң-биле чугалашкан.

Дайынчы программа

Литературага болгаш уран чүүлге партиявыстың чамдык айтырылларының талазы-биле 1954 чылда-ла эгелден маргылдаалар, чугалажып көрүшкүндөр ам доозулан деп чугалап болур.

Биске удурутулга болур

Партия болгаш чазактын удурутчуларының бо чылдың март 8-те литературага болгаш уран чүүлге ажилдакчылары-биле ужуражыла-жыңа Н. С. Хрущевтиң чугалажып чугалажып чамдык танышкан, болуңу сагыш-сеткилдиниң ханыннан канчаар-да аажок чүүлүңүп тур мен. Черле кычаш кайгычы-ла чугаа-дыр, чоңга, коммунизмниң хө-

Эш Александр Михайлович ТАРАСОВТУ ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлелиниң Даргазының ораакчызыңа — ССРЭ-ниң министрине тоумулаан.

СЭКП ТК-ның Президиум кежигүнери, СЭКП ТК-ның секретарлары, компартияларын ТК-ларын секретарлары, заилелден республикаларын Министрлер Чөвүлелиниң даргалары, ССРЭ-ниң министрлери болгаш өске-да төп албан черлериниң удурутчулары ол айтырыллары чугалажып көрүңгө кирешкен.

Улетпунуң болгаш туудуңу хөгжүлдесин удурутуну экиндер болгаш ССРЭ-ниң Курплагының, ССРЭ-ниң совнархозунун, ССРЭ-ниң Куртууунун болгаш күрүениң адылар азы-биле болгаш бүдүрүлге комитеттериниң амылын аялап таарыштыр сорулга-биле, улетпунуң амылы-биле болгаш туудуңу-биле холбашкан айтырыллары шимчирлээринге болгаш күрүне планынын чедикшиниң күсөлдүр хандырырыңа эргежок чугула бүгү-ле эргелерин болгаш төлөлтүрлериңни тыкшаан, чуртта улетпунуң болгаш туудуңу удурутунуң талазы-биле күрүнең дээр органы болуп, бодунуң амыл-чорудууларына ССРЭ-ниң чазанга ол өтчөттүк болгаш оң удурутгалы-биле амыдал турар.

Улетпунуң болгаш туудуңу хөгжүлдесин удурутуну экиндер болгаш ССРЭ-ниң Курплагының, ССРЭ-ниң совнархозунун, ССРЭ-ниң Куртууунун болгаш күрүениң адылар азы-биле болгаш бүдүрүлге комитеттериниң амылын аялап таарыштыр сорулга-биле, улетпунуң амылы-биле болгаш туудуңу-биле холбашкан айтырыллары шимчирлээринге болгаш күрүне планынын чедикшиниң күсөлдүр хандырырыңа эргежок чугула бүгү-ле эргелерин болгаш төлөлтүрлериңни тыкшаан, чуртта улетпунуң болгаш туудуңу удурутунуң талазы-биле күрүнең дээр органы болуп, бодунуң амыл-чорудууларына ССРЭ-ниң чазанга ол өтчөттүк болгаш оң удурутгалы-биле амыдал турар.

Улетпунуң болгаш туудуңу хөгжүлдесин удурутуну экиндер болгаш ССРЭ-ниң Курплагының, ССРЭ-ниң совнархозунун, ССРЭ-ниң Куртууунун болгаш күрүениң адылар азы-биле болгаш бүдүрүлге комитеттериниң амылын аялап таарыштыр сорулга-биле, улетпунуң амылы-биле болгаш туудуңу-биле холбашкан айтырыллары шимчирлээринге болгаш күрүне планынын чедикшиниң күсөлдүр хандырырыңа эргежок чугула бүгү-ле эргелерин болгаш төлөлтүрлериңни тыкшаан, чуртта улетпунуң болгаш туудуңу удурутунуң талазы-биле күрүнең дээр органы болуп, бодунуң амыл-чорудууларына ССРЭ-ниң чазанга ол өтчөттүк болгаш оң удурутгалы-биле амыдал турар.

Улетпунуң болгаш туудуңу хөгжүлдесин удурутуну экиндер болгаш ССРЭ-ниң Курплагының, ССРЭ-ниң совнархозунун, ССРЭ-ниң Куртууунун болгаш күрүениң адылар азы-биле болгаш бүдүрүлге комитеттериниң амылын аялап таарыштыр сорулга-биле, улетпунуң амылы-биле болгаш туудуңу-биле холбашкан айтырыллары шимчирлээринге болгаш күрүне планынын чедикшиниң күсөлдүр хандырырыңа эргежок чугула бүгү-ле эргелерин болгаш төлөлтүрлериңни тыкшаан, чуртта улетпунуң болгаш туудуңу удурутунуң талазы-биле күрүнең дээр органы болуп, бодунуң амыл-чорудууларына ССРЭ-ниң чазанга ол өтчөттүк болгаш оң удурутгалы-биле амыдал турар.

Улетпунуң болгаш туудуңу хөгжүлдесин удурутуну экиндер болгаш ССРЭ-ниң Курплагының, ССРЭ-ниң совнархозунун, ССРЭ-ниң Куртууунун болгаш күрүениң адылар азы-биле болгаш бүдүрүлге комитеттериниң амылын аялап таарыштыр сорулга-биле, улетпунуң амылы-биле болгаш туудуңу-биле холбашкан айтырыллары шимчирлээринге болгаш күрүне планынын чедикшиниң күсөлдүр хандырырыңа эргежок чугула бүгү-ле эргелерин болгаш төлөлтүрлериңни тыкшаан, чуртта улетпунуң болгаш туудуңу удурутунуң талазы-биле күрүнең дээр органы болуп, бодунуң амыл-чорудууларына ССРЭ-ниң чазанга ол өтчөттүк болгаш оң удурутгалы-биле амыдал турар.

Фото В. ЛУТКОВТУУ.

Ноябрь Пленумунуң шийтпирлерин күүсетпишаан

КУРЛАВЫРЛАРНЫ ЧӨП АЖЫГЛААР ДЭЭШ

Улус ажил-агыйнын хөгжүдөлгөсү партияди ууртуулганга бүдүрүлгө принципин барымдалаан эде тургузар дугайында СЭКН ТК-ның ноябрь Пленумуну шийтпирлерин үнгөндө бээр элзөө үе эртен. Ук мерген утааның шийтпирини шымынын, амырал боду-да көргүзү турар.

Ол төөгүлүт шийтпирин күүседир дээш Чөөн-Хемчиктин партия комитети бо аразында чамдык практиктик хемчеглерин ач чоруткан. Партияди бодуун ажил-чорудулганын өзе көргөш, район көдө ажил-агыйлар болганда, кол кичээгелни көдө ажил-агыйже утаандырын, аяа ууртуулганга мурункудан элзөө экижиктен. Илаңгыя колхозтарда, совхозтарда партия эге организацияларды бижылдатынган, оларынч себретарында ажил-херекти эки билер, инициативчи анык комунистер соңуткулаан. Көдө ажил-агый бүдүрүлгөсүне партиязиязиларны ууртуулганга чокушудан, олар боттарының дээр күштерин шийтпирини уаастоктарда бижылган, бүтү фермаларында, бригадаларында ууртуучуларында шушту комунистер ажилдап турар.

Ноябрь Пленумунуң шийтпирлерин боттаңдар талазы-биле бистин кылган баштайгы бажымыры-ыс чамдык эки түнөөдө боттарынык берген. Тараа, элт, сүт, дүк бүдүрүлгөн эртен чыгы планын овалгаларын, оларын күрүнеге садырарын социалисттик дүлөөлгөсүне районун ажил-агыйлары чедикчин-күүседир, Төдөн чурттуң шыжамырына төлөтпик салымчынык киргендер.

Көдө ажил-агый продуктуларын көдөдөдир дугайында уст-лаачин-лерини кыйгырын бистин районун ажил-агыйлары, оларынч ажил-инчилери иши-биле тектинилген, боттарының планарын эде көрүш, чаа хүлөөлгөсүн алганын. Бо чылдын районга тарааны бүдүрер эртен чыла денөөгө инициатив-биле 36 хууга өөр, азы пландын ажыр 68.750 муң пуд тарааны күрүнеге садыр. Бо улус сорулга тараа шөдөлерини тургузуун улам таарыштар тургузарын, тараа культуураларын ажаап эстүрерини агротехникааны экижидерини аргазы-биле чедир алдынар.

Тарыга шөлү бо чылын 37020 да чедир калбарар, азы эртен чылдан 3214 га өсөр. Бүгү тарыга шөлүнүн да бүдүрүлгөн ортумаа-биле 12, а кызыл-тастын да бүдүрүлгөн 13 центнер тараа амыр дээш демисел ам үде колхоз, совхозтарда калбарып турар.

Партия комитети болган Чөөн-Хемчик бүдүрүлгө эргеледи бекди дүжүтү боду чедир келбес, ол чүт-ле чөрүн бодамчалык ажилдарында хамаржыр дээрин барымдалаан, ажил-агыйлар чангыс ай агаар-бодуусту байдалдарга турган, анчы-ангы дүжүттерини ач турарынч чыдааанын илеридеринче улут кичээгел салып, коңгур хемчеглерин ач эгелген. Эртен чылын «Большевик» колхоз да бүдүрүлгөн ортумаа-биле 15 центнер тарааны, а кызыл-тастын 17 центнер дүжүтү алган турда, СЭКН-нин XIII съездин атык колхоз күтлө 8 центнер ийке азы ийи катип өвөөш дүжүтү алган. Бир өвөс районун бүгү ажил-агыйлары «Большевик» колхозтун денчели хире дүжүтү алган болза, район 16.565 центнер немелде дүжүтү ап болур аргалы турган болган тараа бүдүрүлгөсүн ула-гагырының мича хөй курлавыры бисте чедир ажилдатынмааны илерзөн.

Ол курлавырлары чөп ажилдап дээш партия комитетинин, бүдүрүлгө эргелединин ажилдачылары, колхоз, совхозтарынч тускай эртен-кичегери бо чылдың часык шөл ажил-дарын бекди агротехниктик байдал-дарга эртенеринче утаандыр бүтүлгө хемчеглерини ам үде чөр болганда чорудуп турар. Часык, чайгы шөл ажилдарының, полтмассалык хемчеглерини ажилчы планарын ажил-агый бүдүрүлгөсүне чогааттынган. Одуруттар айы-биле ажилдап кыл-дыр культууралары ажаарының 27 механизастаттанган эвенолар тур-густунгулаан болган олар 9350 га кукурузанын, свекланын, чочак-тараа культуураларының ажаалганын чорудар. Районун ажил-агыйлары бо чылын кызыл-тастың «скала» деп райондуктан бекди дүжүтүтү президи 4280 га шөлгө, чурт иштиң бора чинге-таразын 3045 га шөлгө чамдык тарылары-биле белеткен турар.

Часык тарыга үеинде ажилдап чогур 86 комплексник агрегаттар тургустунган болган олар 22018 га шөлдү ажилдап кылдыр. Часык тарыга болган күскү ажаап алышың үеинде шөдөдө хемчеглик дүжү-дө чедирерини эвенолары база ажилдадыр.

Бо бүтү хемчеглерин партия комитети чүтлө партия эге организацияларын, бүгү көдө ишчилерин күжүне даанып турган боттаңдырып шыдар апар дээр боттаңдыр. Садынган сорулгаларынч чедикчинини күүседир бистин партиякомун, тус-тус эге организацияларын ажилдап шыдар аргалын, мобилизацияч, башкарыкчы күштүн шылар болган тус-тус колхозтарда, совхозтарда бижылган инспекторлар-парторганизатор р л а р нын бисте чедир дуаламчызының денчелин көргүзөр апар. Парторганизацияларын, ажил-агыйлар-ның ажил-чорудулганында эки болган компак талааларын илеридер, перспективтик планарын ажилдап кылдыр талазы-биле бүдүрүлгө эргеледини инспекторлар парторганизаторлары ам бекти бисте үеде дуааны чедир турарын демдегелер чуртуга. Чижэ, «Октябрь 30 чылы» колхозтун сүт-бараан фермаларынч эргелекчилери комунистер Бады-Чыргак, Мижит-Доржу оларынч харысалга чөп ажилдап келгени-биле сүт саадазы аажок кыдырып, молдуруткан өлүп эгелзөн турганын эргеледини инспектор-парторганизатору эш Шадыр-оол илереткен, ол дораан-да дааштык хемчеглерин алган болган үстүндө оштиничи харысалга чөк чоруп партиякомун бюрозунга шыгыны көрү-беле айтырыгы көдүрүп үндүр-ген. Ук айтырыгы бюрога шыгыны чугаалашкан, шийтпирлик хемчег-лерин алганынч түнөөдө ферма-ларда байдал экижип турар.

Хөдүн эртерин чурал-сугаага хандыкчырин чоруткан ажилдыр, ажил-дар чөп-биле күрүлчүлүн харылаа-ны туруп, оларынч ажилына бот-тут дуаны чедир деп леегелени партиякомун ажилдачыларының, эге организация секретарларының, ажил-агыйлар ууртуучуларының муруну-га салып турар апарган бис. Ош түнөөдө көдө ажил-агый бүдү-рүлгөсүн ууртуулганга стили бисте алыш өде тургустунуң, ууртулга-улам-на боттук болган төдө апар чыдар.

1963 чылда мал продуктуларын бүдүрер талазы-биле районун ажил-агыйларының мурунда улут сорулгалар салдынын турар. Бо чылын олар күрүнеге инициатив-биле 2427 тонна өтти, 2392 тонна сүт-тү, 284 тонна дүжүт садырлар. Мал продуктуларын бүдүрерин улагыт-тар талазы-биле бар курлавырлар-ынны санап көргөш, малтын бүр-үтү бекиткен хүлөөлгөсүн алган турарын чедир алган бис. Ол хү-лөөлгө баугар ажил-агыйлар бо чылын саар илек бүдүрүлгөн 1225 кг сүттү, хөй санында 2,1 кг дүжү-тү, төрүрү 100 баш инекке овааш-

тыр 95 бызааны, 100 хойдан 100 дураганын, көл төрүрү хаан бүрү-зүндөн 12, дүжүтү хаан бүрүзүндөн 6—8 хаан оолдарын ап, менин доруктурар сорулгалы.

Бо улут сорулган күүседир дээш партияком, колхозтар, совхозтар уур-туучулары мады мени кыл амы-рамынче, илаңгыя малчынарнык ажилдап, чурттарына таарымча-лыг байдалдарын хандырамынче оваа кичээгел салып, чамдык ажилдары чоруткан. Чүтлө фев-раль айда бекти малчынарга 18 чаа бажыңдарын туруп, ажилдап кирген, 89 бажыңдарын чугайлаан, 59 дерги садыгларын тургускан. 39 агтехникаларын организациястан. Оол-биле кады малчынарнык кыштагаларына автолавкалар күргүчү чедир, чүтүлгө-чүтүлгө бараанын салдылар туур апарган. Медицина, культуу-раның ажилдачылары малчынарже чүтүлгө кичээгелни салып, партиякомун база райкомунун төдөлөр-ини кады малчынарже үнүшкү-нерин кылып, оларын амырал культуураларын бекитер талазы-биле чогур дуаламчызын көргүзүп турарлар.

Бо бүтү малчынарнык бүдүрүлгө түнөөдеринче таарымчалык салды-рын чедирин, улам эки ажилда-рынче оларын сорул кырип турар. Чогур кичээгел-биле бүртөктен бистин мадырамык малчынарнык амы бекти түнөөдө чедир ач турарын демдегелер херек. Социалисттик Күш-ажылдык Мадыра О. Лосанчановтин бригадында төр-рөн 2500 хойун, республиканың алдырамык малчыны Х. Садысаяныкын кодымында төрөн 239 хойунч хураганын мени алдынын, эки доругу турар дээш өскө-дө эки чижектерин көргүзүп болур.

Оол-биле чегерелеш бүдүрүлгө-сүн ууртуу талазы-биле партиякомун болган парторганизация э л а р ны н ажилында ам-да улут чөптөстөр бар дээрин менин херек. «Искра», «Октябрь 30 чылы» болган Ленин атык колхозтарда партия эге органи-зациялар бүдүрүлгөсү ам-да сиңиппей турар болган ууртуу-лаңгыя эртен ишчилерини мичага адырылаан. Бо колхозтарынч сүт-бараан фермаларында ажил-херекти байдалы көчүт күлү денчелин турганда, ила парторганизациялар-ның секретарлары эштер Доржу, Самбуу, Борбай-оол олар өсөлүт хүнөргө чедир-ле калдыг-да хем-чег албай келгенер. Ол колхозтар бириг кварталда күрүнеге сүт сады-рынның планын овалгалың чүтлө 16—25 хуу күтүсеткине алыңган таарылга өвөс. Үстүндө айткан парторганизациялар сүт-бараан фер-маларында херекти байдалын дүр-рөн экижидип, бири кварталда күт-сеттингези планын ийги квартал-дың эгезинде дүглар дээш бүтү хемчеглерин алыр ужурут.

Районда улус өөредилгесиниң, кады камталының херезинче, комму-нал ажил-агый болган тулуга бистин ууртуулгавыс ам-даа кошкан. Ажил-агый чедикчинер масса ортууна идеологтук ажилдың ден-челин шуут хамаржыр турган-да, коммунистерниң, комсомолчулар-ның болган кечигиң өвөс массанык политикаг болган ишти өөредилгө-сүнде, коммунисттик икжалдыгында-де чөптөстөр база өвөш өвөс.

Мичаңгаш районун партия органи-зациязы СЭКН ТК-ның ноябрь Пленумунуң шийтпирлеринде дүш-түр бодуун ажил-чорудулганын моон сонгаар-даа улам өде тургус-тушаан турган, ажил-агый, культуу-ра тургузушкунун сорулгаларын шийтпирлер талазы-биле өскү чедикчинерин чедир ап шылар дээринге чигинмейн барып болур.

Д. ОНДАР,
Чөөн-Хемчиктин партия комитетиниң секретары.

МИЛЛИОНЕР-УЖУДУКЧУ

ЛЕНИНЧИ ХҮННЕРГЕ КУШ-АЖЫЛЧЫ БЕЛЕКТЕР КЫЗЫЛДЫҢ БҮДҮРҮЛГӨЛӨРИНДӨН

Коммунисттик күш-ажылдың шалыпчыларының апрель 23-те, Влади-мир Ильич Ленинниң төрүтүнгөндөн бээр 93 чыл өмүкү хүнөринде Москва болуп эртер Бүгү-эвилел чөвүлө хуралына күш-ажылчы белектериг ужурамыр дээш социалисттик чарыш Кызылдың электростан-циязының коллективинде калбарып турар. Коллективтиң бүгү-ле неки-гүннери бекиткен чаа хүлөөлгөсүн ач турарлар. Дөр айларнык планын оналгаларын апрель 20-де бүгү көргүзүлгө талазы-биле ажыр кү-үседир, электроэнергияның бот-үнезин 0,12 пөскөне чикмедир, электро-энергияны пландан ажыр камнап алыр деп хүлөөлгөсүн энергетиктер ал-ганын.

Станцияның коллективини коммунисттик күш-ажылдың бүдүрүлгөсү деп ат дээш демиселди республикага бир-ле дугайында эгелзөн, ында химич-тик цех (начальниги А. Павлов) болган электрлиги машиналар цехи (начальниги Эш Грехов) база беш бригадалар келир үеңиң разведчиктериниң бекти адың чедир алган. Амгы үеде электростанцияның коллектив-ниң бүгү некигүннери коммунисттик күш-ажылдың бригадалары болган шалыпчылары деп ат дээш демиселде киржип турарлар.

Коммунисттик күш-ажылдың шалыпчысы, респотбесомз АТК-зының слесары А. Хайманов чедир чыл планының бекти чылынч оналгаларын хуусаа бетинде күөседир дээш бекиткен социалисттик хүлөөлгөсүн алган. Эртен ийи айларынч бүдүрүлгө планын ол 200 хуу күтүсеткен, бириг кварталдың планын база 200 хуу күтүседирин хүлөөлгөсүн турар. Күш-ажылчы бекти көргүзүлгө-биле чегерелеш турарыңч слесарь хөй-ниги даалгалары иделейки күөседир турар. Иччангаш оңу эртен соңулдаа Кызыл хоорай Советиниң депутатына соңган.

Энисейни кежилдир көвүргү туудуна хайнышынының ажил-иш бо хүнөрдө эгелзөн турар. Көвүргүнүң демир конструкцияларын хүн бүрдө Абанандан сөөртүп экип турар. Оларын элпел салып монга ажилдары эгелзөн. Бо чылдың үшкү кварталында көвүргүнү амылгага кирер дээш туудугулар шаң бүрүлгөсү бекти бүдүрүлгөсүн ажилдап турарлар.

Кызылдың № 1 чүкү АТК-зының чолаачылары коммунисттик күш-ажылдың шалыпчыларының Бүгү-эвилел чөвүлө хуралына адыр бол-дурун күш-ажылчы элзегде турулканнар. Ол коллективте чолаачылар-ның 13 бригадалары коммунисттик күш-ажылдың бригадаларының бекти адың чедир алган, чүкү сөөртүлгөн планынч оналгаларын ай санында 150 хуу чедир күөседир турар. Мурнакчы чолаачылар Зюзин, Мяншиев, Пономарев, Андреев, Барыкин болган өскөлөр-дө бүдүрүлгөсүн 200 хуу чедир күөседир турарлар. Мурнакчыларынч чедир алган демелин бүгү-нигитини болдуур дээш чарыш коллективте калбарып турар.

Түнөлө кичээлдер удавас болур

Эртен чылдың декабрь айда «Октябрь 30 чылы» колхозга механи-затор тускай эртемге бүгү-нигитиниң өөредилгези эгелзөн. Нолхозтун чам-дык ууртуу ажилдачылары, иделз интеллигентилер, иделз ажил-агый-ның тускай эртенчилери болган колхозчулар 30 амыр кижи болгуме кирген. Ында «ДТ-54», «Беларусь» тракторлары болган өскө-дө иделз ажил-агый машиналарын өөренип турар. Болгумуну техника талазы-биле нолхозтун механиги М. Вөпөй-оол болган агротехникти өөредилгези нол агроном С. Сүгө-Мадыр башылап турар.

Неделениң өткөри болган четверг хүнөринде дыңнанчылар чы-лып кээр. Башкылар эки белектериг, көргүзү материалдырлыг нөп, кичээлдерин бекти денчели эртрип турарлар. Өөренип эртен мате-риалдарын дыңнанчыларынч намчар шимдээр алганынч дугайында түнөлө кичээлдер марттын ийги чартында болуп эртинилер.

В. ЗДЕР-ООЛ.

План болгаш күүселде

Барыш-Хемчик районун 1963 чылда улус ажил-агыйын хөгжү-дөлгөсүне принципин дугайынч район Советиниң чокота чаа болган элзегел сессиясына чугаалашкан. Барыш-Хемчик районун ажил-инчилери СЭКН ТК-ның ноябрь Пленумунуң шийтпирлерин амыралга боттаңдыр талазы-биле бүгү совет улус-биле бир демей сорул кирген ажилдап турарлар.

1962 чылда Барыш-Хемчик рай-онун ажилчы чоннары көдө ажил-агый продуктуларын күрүнеге сады-дар талазы-биле хүлөөлгөсүн дүктен өскөсүн күтүсеткен. Сүттү 116,3 хуу, элтти 102,6 хуу, тарааны 100 хуу күтүсеткен. «Барлык» совхозтун Би-жиктиг-Хая фермазы сүтү бүдүрер болган садыр талазы-биле районда бириг чөрүн ап, партиякомун болган райкукукомун шилчир Кызыл ту-гун бижымы-биле тулуп турар. Районун мурунчак санаачылары Анто-ния Хомунку, Кулар Хажыт, Александр Херек инек бүрүлгөсүн 1800—2046 литр сүтү саггынар. «Барлык» совхозтун хойжулары Соан Дойба, Монгун Төгүс-оол, Тээли совхозтун хойжуу Иргит Доржу бир хойдан-на 2,5—4 кг чедир дүктү кырааннар. «Шек-пээр» совхозтун хойжуу Калганан 100 хойдан 111 хураганын ал-ган. Ажилчы чоннарынч материал-дыг денчели улам өзү турар. 1961 чылдан 1962 чылда 348 муң рубль-дин бараанынч хөйү салып ал-ганы—оон барымдалы болур.

1962 чылда сүтү бүдүрер бол-ган садырын көвүткөсүн дээш СЭКН өбөмүтүн болган республиканын Министрлер чөвүлелиниң шилчир Кызыл тугун район ийи улаа ап, өңу ам бижымы-биле тулуп турар.

Бир өвөс бүгү көдө Советтер, ажил-агыйынч ууртуучулары бар күштерин чөп ажиллап, планарынч күтүседириниң шаптыктык четистерин өй-шанаа чаылаан, социалист-тик чарышты боттук ууртуу, күш-ажылдың бүдүрүлгөсүн бекитер дээш демиселди эки чоруткан болза, планарының күтүседирин хандырап болган улам хөй продукцияны бү-дүрүп, Төдөн чурттуң электилгени килер турган ийи.

Районун улус ажил-агыйнын кол адыры болур мал ажилына

Бежен чылдарның эгезинде Кызылдың аэропортуна бичиш «кукурузачы» самолеттар бар турган.

1949 чылдың орай кузунунуң бир-ле аяк эртенде ираккы Тес-Хемден анык ужудукчу А. Чимий-оол оларның бирээзинге Кызылче ужудуу орган. Ол самолет экинчи дүргөн дуаламчызы херек хенертен аар араан Н. Кезектиң дайчызын экел чоран. А. Чимий-оол бо агаар оруу-биле чагыс эвес удаа ужудушкун-нарын кылган. Ыччалза-даа агаар-бодуус хенертен бор-щнай берген таварылгада ужудушкун бергедей бээрин ол билер. Бекти дагылы районунч агаар-бодуус дүргөн өскөрүшчел. Бо удаада база-ла ынды болган. Булуттар дээрни хеме ап, самолөттү күштүг чайаашкына таварыштырза-даа мергежилдыг ужудукчу ону шың башка-рып чораш, аэропортуң шөлүнөк эккеп, эпти олур-тупкан. Аары кичиниң амы-тыны ынчаар алдынган.

А. Чимий-оол хөй, берге болган харысалгалыг ужудушкуннарын кылган, а кажан чаа «АН-2» самолеттар немелеп келирге, ол оларын башкарып өөренип алган. Күш-ажылчы чедикчинер, ужудукчу эрес-дийим чоруктар-биле чылдар эртип турган. Ам А. Чимий-оол самолет командир.

Алексей Хунаевич анык ужудукчуларга дуржул-гезик дамчыды берип, агаарга ужудушкун үеинде бер-ге таварылгаларда бодун бижыг туттунуп, шың ший-тир кылырынга оларны өөренип турар.

База бир мындыг таварылга болган. А. Чимий-оол Тожудан Кызылче баар пассажир самолетун башкарып чоран. Оруктун чартын эртен соонда самолеттун радиостанцияга бодун бижыг туттунуп, шың ший-тир кылырынга оларны өөренип турар. А. Чимий-оол хөй, берге болган харысалгалыг ужудушкуннарын кылган, а кажан чаа «АН-2» самолеттар немелеп келирге, ол оларын башкарып өөренип алган. Күш-ажылчы чедикчинер, ужудукчу эрес-дийим чоруктар-биле чылдар эртип турган. Ам А. Чимий-оол самолет командир.

Ындыг берге таварылгада ынчаар бижыг туттунуп, самолетту шың башкарып билери дээш Алексей Хунаевични ужудукчулар хундулеп, ооң бекти мергежил-ге өөренип турарлар. Ындыг болуручөп. А. Чимий-оол миллионер ужудукчуларынч билээти. Миллионер ужудукчу дээрге, миллион ажык километрни озал-ондак чөк ужудуп эртен, хөй чылдарда ажилдап келген дуржул-галыг ужудукчу.

А. Чимий-оол Кызыл хоорай Советиниң депутатынга ийи удаа соңгутурган. Чоннун айбычызы хүлөөлгөсүн ол ак-сеткилде күөседир турар.

ЧУРУКТА: А. Чимий-оол.

Сөзү, фотозу В. ХУДЯШЕВТИИ.

Профконференция

Кызыл хоорайның профвилел комитетиниң профконференциясы болуп эртен. Конференцияга профвилел хооркомунун болган ревизия комис-сиязының өтөт илеткелдерин чугаа-лажып көргөн. Хооркомун өтөт илеткелни оң даргазы Ложкарев кылган.

Ызыл хоорайга профвилел комитетин хөй-нигитиниң шугуму-биле 1961 чылда тургускан. Өтөтүтү үеңиң дүргүлүндө профвилел хоор-комун азын ажилдарын чорутканын илеткелчи чугаалаан. Хоорайның бү-дүрүлгө болган албан чөрлеринде профкомитеттеринге хүн бүрүнч ду-заламчызын хоорком көргүзүп тур-ган. Доктаамал ажилдап турар бү-дүрүлгө чөвүлө хуралдарын бүдүрүл-гө чөрлеринде тургузуп турар апар-ган. Коммунисттик күш-ажылдың кол-лективни болган шалыпчылы деп ат

дээш албан чөрлеринде калбарып турар шимчээкчинин профвилел хооркомун дүргүтүп турган. Буранчы-нын республика контроланын, хары-лаа контроланын, Тываның ном үндүр чөриниң, кинопрокат кон-троланын коллективтери ол чарыкча эки көргүзүлгөсүн чедир алганын илеткелчи айткан.

Конференцияга санал берип, чү-т-ле чугаалаан төдөлөр хоорайда хөй-нигитиниң шугуму-биле тургустунган профкомитетиниң ажилында улут чөптөстөрүн, чедир кылдынмаан чүдүдери илереткен болган ооң ажилын экижидериниң төдөргө оруктарын айтканын.

Конференциядан хооркомун чаа составын болган область конфере-нцияны баар төдөлөрүн соңган.

А. КУЛАРОВ.

Тудугга белеткел

Тожу районда «Май бири» колхоз бо чылын бүдүрүлгө, чуртталга бол-гаш культуура-амыдыралдың элзөө чү-түлгө тудуларынын кылдыр. Анаа хере-гелер 2100 кубометр шытчың хөй кезин бо хүнөрдө белеткен алган.

А. Улаачыга ууртуп бригадала 20 кижи бар, оларынч чамдыкы ыштык шилч кезер, өскөдөр чөр-инч агычче мөңчөр, тулут шаде-ричче сөөртүр. Бригадада күш-ажылдың органиастык эки тургус-тунган.

Малдын уксаанын экижидер, оон продуктузун бекитер, мал ажилын механизастаар болган мады чөптү сагың эки шынардыг садылар-биле хандырап ажил багыт. Районда долу механизастаттанган чангыс-ла ферма болган хөйү бригада чөк.

Сессия 1963 чылда районун улус ажил-агыйын хөгжүдөлгөсүн планын бадылаан. Мийшигте бога мады 13880 башка, оон иштинде саар инекти 4758 башка, хөй, өшкү-нү 192650 башка, оон иштинде хөй-нү 16940 башка, хаванын 1990 башка, кол төрүрү хаваны 320 башка, күштү 15500 башка, чыгыны 3640 башка чедир өстүрер, бир саар инектен 1272 литр сүттү, тө-рүрү 100 баш малга онаштыр 95—100 анай, хураганын, 90 быза-ларын, бир төрүрү хавандан 12—14 хаан оолдарын алдыр, 2250 инек-ти, 46500 хойду тарып боозалары, тарыла шөлүн 30406 гектарга, оон иштинде тараа культуураарын 21740 гектарга, кукурузанын 4500 гектарга, мал чени культуураларын 8350 гек-тарга чедирер планда көрдүгөн. 1963 чылда район күрүнеге 4250 тонна тарааны, 2653 тонна элтти, 1680 тонна сүттү, 342 тонна дүктү садырын, тараандан 10,4 центнер дү-жүттү амырын планан турар.

Ч. ЧЫЛАН-ООЛ.

ЧАРЫШТЫҢ ЭГЕЛЕКЧИЛЕРИНДЕ

Усть-Лабинскинчиң үрезин-конт-роль лабораториясы — Кубанда эң улут болган эң-не деритлягес лабораторияларынч бирээси. Чыл бүрдө бо лаборатория үрезин-нериниң 10 муң чедир хевирлерин, оң иштинде кукурузачыны 5 муң ажыг үрезинерини хман турар. Ам эргелединиң колхозтарын чүт-ле боттарының бүдүрүлгөсүн район-чугача болган бекди дүжүтү бээр сортарынч үрезинерин бү-гү тарыла шөлүгө чамдык тарып турар болган.

Чурукта: (оң таразыдан со-длаг таразыны): улут лаборант М. Г. Данилкина, лаборатория эр-гелекчи М. Х. Лисенко болган «Рассвет» колхозтун даргазы А. Н. Тулубаев үрезинерини хман турар.

Фото Э. Шулеповтуу.

СЭТА-ның фотодарынык.

Малчыннар дугайнда чагаалар

ДУРЖУЛГАЛЫ КАДАРЧЫ

«Күш-ажалын хостуу» колхозта Моигун Кызыл-оолдун ивек кадары келгенден бээр ам тос чыл болгон. Бо дуржулгалы малчынның ажылын көргүзүлгө чыл санинда-ла эки болуп келген.

Эш Кызыл-оол эртен чылын төрөн 94 инектерин 94 бызаларын чидирг чокка камгалап алган болгаш доруктурган. Бо чылын оон колхозундан 100 инек төрүүр. Бүгү бызаларын чидирг чокка камгалап алырын ол хүлээген. Ам төрөн 6 инектиң ады бызалары кай дорукту турар.

Оон инектери хур кыштаан. Дуржулгалы кадарчы инектерин эртен чылын Хендергенин Хад чыныга олардык семирткен. Күзүн кыштагаладышына үлгөргө белектенип алган.

Өг-бүлениң херэен эзи эш Кочук кадарчының күш-ажалчы болгаш идегелиң дуулааччы болушан, мал ажылынның Хөдүк бригадалында херэенер чөвүлениң даргасы болуп, ивеккейлиг ажылдап турар.

Д. Сюрин-оол.
Улуг-Хем район.

1931 Чылдан Бээр

Сергей Лопсанович Норбу — 1931 чылдан, мал-чэр ажылын аштегелери тургустуну турар үелен бээр, мал малдап келген. Ол ам «Найрал» совхозтун Буун-Терек салбырында молдургал кадарып турар.

— Ам бежен чеди харгы мен. Аас-пекчи дээш, коммунизм тургузушкуну дээш, бүгү совет

улустун демиселинге бичи-даа бол күш-ажалчы салышыктымны кирип турар мен. Ам-даа каш-каш чылдар ажылдар мен— деп, ол хөвчүн малчын чугалап турар.

Ол, үш чыл бурунгаар 146 баш молдургаларын хүлээп алгаш, инектер кылдыр өстүргөн. Кажалы дегем, арыг-сылыг болгаш чырык.

Эш Норбу бодунун күжү-биле он-он тонна как сиени болгаш савааны кыштааның чыныга белектен алган. Ол ам инектерин Ак-Дал деп черин эки оларын-да кадарып турар.

Малдын каш төлүн менди ажап алырын эш Норбу хүлээген. Ам төрөн 13 инектиң 13 бызалары менди ажаап алды.

Ш. Дувендей.
Улуг-Хем район.

БЫЗАА АЖААНЧЫЗЫ

Ферманың ажылдакчылары ону Тана угбай деп адап чаңчыга бергенер. Татьяна Камова ам сес чыл дургузунда бызалар ажаап өстүрүп келген. Оон эки ажылын колхозчулар-даа, колхозтун баштаар чери-даа үлелен көрүп турар.

— Бызаа ажаары чымштында ажил болду ийни. Чаш бызаларын доруктуруп өстүрүп дээш өккөп кааптарлар-ла болгай. Оларны баштай ийи ай иштинде сүт-биле азыраар, оон соонда кызыл-тасты сүттеп бээр. Кызын көк сиен, силос болгаш концентраттыг чөмөр-биле чөмгөрер, а

чайын шыктыг, өстүгү черге олардыр. Бо талазы-биле зоониктер-биле үргүлү смелелеп ажылдап келдим. Мээң өстүргөн бызаларымның немелде депизи-даа эки болуп турган. Эртен чылын республиканың малчыннар Наадмынга киржир өргени чедиң алган мен— деп, эш Камова чугалап турар.

Амгы үеде оон азырап турар 65 баш бызаларының күжү эки. Эш Камова бодунун ажылын дуржулгалың өскө эш-өрүңгө өөрдеп турар. Ажылдың мурнакчы аргаларының дугайында материалдарың солунулардан болгаш журналдардан боду номчуп, өөренип турар.

А. Сандажы,
Баа-Хем район.

СОЦИАЛИСТИГ ЧАРЫШ

Ленин аттыг колхозтун Дуврен деп черде хойжуларның ботурлга-чарылаптыг бригаданы бар. Мында хойжулар усть-лабичилярның кыйгырыны хүлээп алдышан. 1963 жылда чер болгаш мал ажылынның продуктуларын бүтүрүп көндүрүп дээш чарышка социалистиг хүлээлгелери алган.

Бригада инитин-биле чус баш хойга онааштыр 100 хураганын өстүрени, хой салындан 2,3 килограммдан эзөөш өзөс дүктү кыргып алырын хүлээген.

Ону чедешкинин күседери тус-тус хойжуларын ажылындан шуут хамааржыр. Иччангаш хойжулар аразында чарышты органистаан. Анык иртер кадарчы М. Шымрап 523 баш ирчигештерин бирозинден-не 3 кг дүктү кыргып алып, ирттерин семиртигели күшгедирер. Хойжу Т. Осур 1182 хойдан ол хире хураганын чидирг чокка камгалап алып, хой бүрүзүнден 3 кг дүктү кыргып алып деп хүлээген. Шах индыг социалистиг хүлээлгелери өскө-даа хойжулар алган. Амгы үеде хойнуң күшденгели эки, чаш малда чидирг чок.

Н. Кочал-оол,
Чөөн-Хемчик район.

ХОЙЖУНУҢ ХҮЛЭЭЛГЕЗИ

Донгаз Балдан — Өвүр районун «Торгалыг» колхозунун хоочун хойжузу. Ол, 1950 чылдан бээр хой малдап келген. Бо аразында бодунун төрөн колхозчуга 3500 хураганын өстүрүп дүжап берген. Эш Балдан ийи уда Хундулде бижикир-биле шаңналган, СССР-ниң ууус ажыл-агыйын чедешкининиң делгелгезинге чоран.

— Назымын улгуды берсе-даа, төвүгүлү чеди чылдың чедешкинеринге күш-ажалчы салышыктым кадар мен — деп, эш Балдан сорук киришкениң чугалап ораар.

Ол, эртен чылын хой бүрүзүнден 4,5 кг дүктү кыргып алып дээш социалистиг хүлээлгезин ажык күсеткен, а бо чылын бир ирт бүрүзүнден-не 5,1 кг дүктү кыргып алырын хүлээген. Хойнуң байдалы амгы үеде эки.

Т. Доржу.

Кажан хандыралы?

«Тес-Хем» совхозтун У. Шыла сабыры совхоз төвүндө 30 ажык километр арак. Салбырын төвү Хал-Өжү суурда өгө школа, кедээ маганы, кижил, мал эмделгелерининг вузуттары, кедээ клуб болгаш он-он чурталга бажыныры бар. Ында чурталга туудагы чыл келген тудум-ла немелетип турар.

Ындыг болза-даа бистин Хал-Өжү суурувуста электриг чырык чок. Суурга электриг чырынын кирип, албан черлерин, чурталга бажынын Ильяичин лампочкаларын чырыны-биле хандыралы суурнуң чурттакчылары совхозтун дирекциядан хей удаа дилеп келген.

Совхозтун дирекциясы бистин дилэвисти хандырып, Хал-Өжүг электригидери-биле совхоз төвүндө бир бажыны сөөртүп эгелдеп, эде туттуруп база дизельдиг моторну эскеп каан. Оон механигинде электриг эвес, а чүгүе тракторист Я. Тельони чоруткан. Ол механик Хал-Өжүгө кестүп келгеш, дизельди белен кылдыр өткөп дөрип кааш, кезип ажалдар мен дээш совхоз төвүнчө чанган. Ам уг дизель эки бажын ээлеп чыдырда, оон эргежок чүгүлө херекселерин эртен-дүшкөн кижилер уштуп алдырып ап турар алган. Ол дизель ам барык-ла сандан үнүп турар.

Хал-Өжүндө албан черлери болган чурттакчы чон керосин, дээ чырыткызын ажылап турар. Иччангаш бистин суурувусту электригиле кажан хандыралы ирчи? деп айтырыг совхозтун дирекцияның мурунга база катан салдынып турар.

Б. ЧУРУПАН.

Чагаа парлаттырмаза-даа

Эртен чылдың төңүзүндө Барынь-Хемчик районун Мугур-Аксында почта салбырының багай ажылы, ылагыны оон эргелекчи Лешкованың чоңга ээлдек эвес, харысалга чок чорутканын илдеткен кедээ бижикинин чагазы редакцияга келген.

Баргы суму Советиниң даргасы эш Б. Иргиттин бистин чоруткан бижикине харылааны болза: почта салбырының илдеттерин автор конугуш илдеткен. Бо салбырын ажылын дугайында кедээ Советтин күтүкчүмүгә чугалашкан. Харысалга чок ажылдан Лешкованы ажылындан дүжүргөш, орнунда А. Салчакты киргеш.

Сөөгү үеде контора эки кылдыр дериттиген. Ол өшкөш ырак чокта малчынарга почта чедирелгези дыка экижөөн.

Кызылдың хлеб заводунун коллективни 1963 чылда республиканың аш-чем үлөтүрүнүн ажылдакчыларынның чарышынга кирешкен, эрес-шудургу ажылдап турар. Ында ам чылдың баштайгы кварталының планын чедешкинин күседери дээш карагызын ажил-иш чоруп турар. Хлеб бижириччези Антонина Лукьяновна Павлова онаашкан херэен мастери болуп, эки ажилдап турар.

Чурута: А. Л. Павлова.
Фото: В. Чапайкинин.

«Өв» совхозтун дегем кылуун ажылынын, суурнуң чурттакчылары долдурулушунан.

Залда олурганынын эң-не мурунда тускай сандайда 20 хар ашкан хире, чодлак фуфайкажы оол бажын халайтын алган мулгак олтурган. Ол оол савыга бөргүн ууштай туруп каап, залда олурганын же мында-хаа көрүп, мыаткан хевирлиг олтурган.

— Суд келди, турунар! — деп суд секретарынын үнү чангылаан. Херектериниң сандайында олурган эр сырбаш дээш тура халаан. Оон арны кызып, дери сытып келген.

— Бурудаттырып турар Николай Костенко 1940 чылда Харьков хоорайга төртүтүнгөн. Эртеми 7 класс, тускай артеми тракторист-чолоччи. Моон мурунда шинитини чорбаан. Хамааты Федор Костенко 1962 чылдың декабрь айда арага ижин алгаш, совхозтун чолоччы Василий Лавинини амыттыныга кыжырган, ол кижини кердеир өткөн. Мыччанга РСФСР-нин Кеземче хоолтузунун 112 чүүлүдүн ийни кезе-биле Бурудаттырып турар — деп, султун даргалакчы Александр Тимофеевич Соломатов кыска мелегелди кылган.

Даргалакчыдан: — Федор Костенко хамааты Лавинини өткөн дугайында бурунары билер силер бе?

— Бурунуң долдуу-биле миннип түр мен — деп, Костенко харыылаан.

Херектин учурун тайылбырлаар деп даргалакчы негезин. — Бодумнун шолук угаанымың уламындан дүштүгү кысты Лавиниң үлдөөн чок черге дүңнөш, ол кижини эзирек өткөн шыл. Бодумнун бурунуну Василийге база

трик эвес, а чүгүе тракторист Я. Тельони чоруткан. Ол механик Хал-Өжүгө кестүп келгеш, дизельди белен кылдыр өткөп дөрип кааш, кезип ажалдар мен дээш совхоз төвүнчө чанган. Ам уг дизель эки бажын ээлеп чыдырда, оон эргежок чүгүлө херекселерин эртен-дүшкөн кижилер уштуп алдырып ап турар алган. Ол дизель ам барык-ла сандан үнүп турар.

Хал-Өжүндө албан черлери болган чурттакчы чон керосин, дээ чырыткызын ажылап турар. Иччангаш бистин суурувусту электригиле кажан хандыралы ирчи? деп айтырыг совхозтун дирекцияның мурунга база катан салдынып турар.

Б. ЧУРУПАН.

Чагаа парлаттырмаза-даа

Эртен чылдың төңүзүндө Барынь-Хемчик районун Мугур-Аксында почта салбырының багай ажылы, ылагыны оон эргелекчи Лешкованың чоңга ээлдек эвес, харысалга чок чорутканын илдеткен кедээ бижикинин чагазы редакцияга келген.

Баргы суму Советиниң даргасы эш Б. Иргиттин бистин чоруткан бижикине харылааны болза: почта салбырының илдеттерин автор конугуш илдеткен. Бо салбырын ажылын дугайында кедээ Советтин күтүкчүмүгә чугалашкан. Харысалга чок ажылдан Лешкованы ажылындан дүжүргөш, орнунда А. Салчакты киргеш.

Сөөгү үеде контора эки кылдыр дериттиген. Ол өшкөш ырак чокта малчынарга почта чедирелгези дыка экижөөн.

Кызылдың хлеб заводунун коллективни 1963 чылда республиканың аш-чем үлөтүрүнүн ажылдакчыларынның чарышынга кирешкен, эрес-шудургу ажылдап турар. Ында ам чылдың баштайгы кварталының планын чедешкинин күседери дээш карагызын ажил-иш чоруп турар. Хлеб бижириччези Антонина Лукьяновна Павлова онаашкан херэен мастери болуп, эки ажилдап турар.

Чурута: А. Л. Павлова.
Фото: В. Чапайкинин.

«Өв» совхозтун дегем кылуун ажылынын, суурнуң чурттакчылары долдурулушунан.

Залда олурганынын эң-не мурунда тускай сандайда 20 хар ашкан хире, чодлак фуфайкажы оол бажын халайтын алган мулгак олтурган. Ол оол савыга бөргүн ууштай туруп каап, залда олурганын же мында-хаа көрүп, мыаткан хевирлиг олтурган.

— Суд келди, турунар! — деп суд секретарынын үнү чангылаан. Херектериниң сандайында олурган эр сырбаш дээш тура халаан. Оон арны кызып, дери сытып келген.

— Бурудаттырып турар Николай Костенко 1940 чылда Харьков хоорайга төртүтүнгөн. Эртеми 7 класс, тускай артеми тракторист-чолоччи. Моон мурунда шинитини чорбаан. Хамааты Федор Костенко 1962 чылдың декабрь айда арага ижин алгаш, совхозтун чолоччы Василий Лавинини амыттыныга кыжырган, ол кижини кердеир өткөн. Мыччанга РСФСР-нин Кеземче хоолтузунун 112 чүүлүдүн ийни кезе-биле Бурудаттырып турар — деп, султун даргалакчы Александр Тимофеевич Соломатов кыска мелегелди кылган.

Даргалакчыдан: — Федор Костенко хамааты Лавинини өткөн дугайында бурунары билер силер бе?

— Бурунуң долдуу-биле миннип түр мен — деп, Костенко харыылаан.

Херектин учурун тайылбырлаар деп даргалакчы негезин. — Бодумнун шолук угаанымың уламындан дүштүгү кысты Лавиниң үлдөөн чок черге дүңнөш, ол кижини эзирек өткөн шыл. Бодумнун бурунуну Василийге база

Номчукчулар сүмелеп, шүгүмчүлөп тур

Ийи чыл бурунгаар Улуг-Хем районундун Баа-Хем суурга ренгени тургускан. Баа-Хем, Кара-Тал суураарың чурттакчылары болгаш колхозчу малчыннар аңаа кезип шичилдип ап турган. Ыччангаш аңаа ренгени эртен чылдан эгелеп үрелгеш, ажылап чок турар берген. Ыччангаш аңаа шичилер дээш кижилер Шагаан-Арыгы Кызыл хоорайгаже чоруп турар. Ол ренгенин септеп кыруп дугайында мычига дээр хемчөк албайн турар. Ону ажылдадар дугайында мында чоңуң негелдези улуг.

К. Ойдуу-оол.

Чылдагыны үдүлөп. Өвүр районуң «Коммунизмче өрүк» колхозунун төвүгө үш чыл бурунгаар дааранур мастерская, баш таарыыр чер, хлеб бижирик чери тургускан. Дааранылга мастерскаяга колхозчулар хой кагыларын кирип, шесер, чараш кылдыр дааранур хелтерин оон ап турган. Ук мастерская бунду чартык чыл турган, оон соонда ажылдавын барган.

Аңаа турган хлеб бижирик чер база-ла энэр чылдан эгелеп ажылдагастан. Суурнуң чурттакчылары ам кожомянда Ханалайгы туурдан барып хлеб салып алдыр. Ол мышак баш таарыыр чер база-ла ажылдагастан.

К. Саган.

АНАА ТУРАП БАЖЫН. 1961 чылда Тес-Хем районунун «Чогураа» колхозунун төвүгө хой өрөөлдеринг улуг бажыны шуут ажылап болур кылдыр туруп дооскан. Ийи чыл дургузунда ол бажын камгала-даа ажылдап чок бажа-ла туруп берген. Баштай аңаа кижил эмелгези-даа турар деп чугаа үнген, иччангаш колхозчулар улуг эмелгези болурунга өөрүп турганын. Оон соонда аңаа уругулар ашман болбайн дээр, ол база-ла болбайн барган.

Ол бажының чүгө ажылдага кирибес чүвөл, бо чылын база-ла ажылдап чок турар бе? Бо дугайын колхоз баштаар чери болгаш оон бодунун буруу-луг херэен бүрүнү-биле миннип турарын барымдаалаш, 30 рубльге торгаар — деп бурудалыр доктааны даргалакчы номчалан.

Федор Костенко сөс бээрин дилгезин. — Совет Социалистиг Республикариң хамаатымың Федор Николаевич

Костенко мен, бодумнун аштегелерин, коллективиниң мурунга шыныч сөөмүң берип түр мен. Моон солгаар маң галамдан кажанда багай чүвө болбас. Бодумнун эш-өөрүм-биле бир демей коммунистиг инитилгези тургустур дээш бүгү-ле күжүмү салып ажылдаар мен — дээш.

Шынап-ла бистин совет күрүндө суд болза. Булдуу-ла улус чоңун суду. Совет суд кижилериниң хостуг эргезин камгалап, оларны мораль талазы-биле кижизилдип турар. Чүд дээрге, совет суд эң-не демократтыг улусчу суд. Оон составы чоңуң инитинден үнгөн кижилер болуп турар.

И. МЕЛИК-СЕНГИ.

Харны дүрген аштаар. Февраль айда болуп эртен республиканың Коммунал ажыл-агый министрствозунун улудуруктуу ажылдакчыларың партия активиниң хуралына Кызыл хоорайның коммунал ажыл-агыйынның чагылжылдыга контроланың ажылы жоюлуп турарын шыгың шүгүмчүлөп. Оон на-чарлыгыңи эш Г. Зябрев ажилда хожулашканыны кыска хуусаада чок кылдырын ас кырынга даанза-даа, а херек кырында байдалды экижитпейн турар.

Чагайжылдыга контрол ажалчылар болгаш техника-биле хандырылган. Ол коллектив хоорайның хой-инити организацияларының дел-

вич Костенко мен, бодумнун аштегелерин, коллективиниң мурунга шыныч сөөмүң берип түр мен. Моон солгаар маң галамдан кажанда багай чүвө болбас. Бодумнун эш-өөрүм-биле бир демей коммунистиг инитилгези тургустур дээш бүгү-ле күжүмү салып ажылдаар мен — дээш.

Шынап-ла бистин совет күрүндө суд болза. Булдуу-ла улус чоңун суду. Совет суд кижилериниң хостуг эргезин камгалап, оларны мораль талазы-биле кижизилдип турар. Чүд дээрге, совет суд эң-не демократтыг улусчу суд. Оон составы чоңуң инитинден үнгөн кижилер болуп турар.

И. МЕЛИК-СЕНГИ.

Харны дүрген аштаар

Февраль айда болуп эртен республиканың Коммунал ажыл-агый министрствозунун улудуруктуу ажылдакчыларың партия активиниң хуралына Кызыл хоорайның коммунал ажыл-агыйынның чагылжылдыга контроланың ажылы жоюлуп турарын шыгың шүгүмчүлөп. Оон на-чарлыгыңи эш Г. Зябрев ажилда хожулашканыны кыска хуусаада чок кылдырын ас кырынга даанза-даа, а херек кырында байдалды экижитпейн турар.

Чагайжылдыга контрол ажалчылар болгаш техника-биле хандырылган. Ол коллектив хоорайның хой-инити организацияларының дел-

«СУД КЕЛДИ, ТУРУНАР!»

Федор ийи чыл бурунгаар шериг адаанын арттиргеш, бистин совхозга келген. Бодунун тускай артеми — чолочаның херези эки билер кижил. Ажил талазы-биле дилчанын күтүскөч, мурнакчы чолочыларын бирозинден баштап чорутканын билгезин. Иччангаш бистин суурувусту электригиле кажан хандыралы ирчи? деп айтырыг совхозтун дирекцияның мурунга база катан салдынып турар.

Кызылдың хлеб заводунун коллективни 1963 чылда республиканың аш-чем үлөтүрүнүн ажылдакчыларынның чарышынга кирешкен, эрес-шудургу ажылдап турар. Ында ам чылдың баштайгы кварталының планын чедешкинин күседери дээш карагызын ажил-иш чоруп турар. Хлеб бижириччези Антонина Лукьяновна Павлова онаашкан херэен мастери болуп, эки ажилдап турар.

Чурута: А. Л. Павлова.
Фото: В. Чапайкинин.

«Өв» совхозтун дегем кылуун ажылынын, суурнуң чурттакчылары долдурулушунан.

Залда олурганынын эң-не мурунда тускай сандайда 20 хар ашкан хире, чодлак фуфайкажы оол бажын халайтын алган мулгак олтурган. Ол оол савыга бөргүн ууштай туруп каап, залда олурганын же мында-хаа көрүп, мыаткан хевирлиг олтурган.

— Суд келди, турунар! — деп суд секретарынын үнү чангылаан. Херектериниң сандайында олурган эр сырбаш дээш тура халаан. Оон арны кызып, дери сытып келген.

— Бурудаттырып турар Николай Костенко 1940 чылда Харьков хоорайга төртүтүнгөн. Эртеми 7 класс, тускай артеми тракторист-чолоччи. Моон мурунда шинитини чорбаан. Хамааты Федор Костенко 1962 чылдың декабрь айда арага ижин алгаш, совхозтун чолоччы Василий Лавинини амыттыныга кыжырган, ол кижини кердеир өткөн. Мыччанга РСФСР-нин Кеземче хоолтузунун 112 чүүлүдүн ийни кезе-биле Бурудаттырып турар — деп, султун даргалакчы Александр Тимофеевич Соломатов кыска мелегелди кылган.

Даргалакчыдан: — Федор Костенко хамааты Лавинини өткөн дугайында бурунары билер силер бе?

— Бурунуң долдуу-биле миннип түр мен — деп, Костенко харыылаан.

Херектин учурун тайылбырлаар деп даргалакчы негезин. — Бодумнун шолук угаанымың уламындан дүштүгү кысты Лавиниң үлдөөн чок черге дүңнөш, ол кижини эзирек өткөн шыл. Бодумнун бурунуну Василийге база

ДОПЧУ МЕДЭЭЛЕР

СОВХОЗТА АВТОБУС

Танды районун «Межеги» совхоз чоңта чаш он алды кижил оларар автобус алган. Ол автобус совхозтун салбырлары—Березовка, Успенка, Алаак суурларже хүн буруде ийи-үш рейстерни кылып, ажылчыннары, механизаторлары чедирип турар.

Т. Тажи-Самбуу.

ЧАА СТОЛОВАЯ

Кызыл хоорайның бус-турбиналыг электростанциясында М. Кузьминге улуртун туудугулар бригаданы эки ажилдап турар. Чоокта чаа ол бригада 60—80 кижил хары угда чөмөниң болуп улуг столоваяны туудуу дооснаш, ажылдала кирген. Чаа столовада хол-биле кылдыр ажылдар бөрүн механикостаттынган, эйт болгаш ногаа болбазырадып кылдыр, изиг, соок чөмөри өй-тавында тургузарыга ажылаар херекселер-биле эки дериттиген. Садып алган чөмөриңиң залга тарадырда таарыштыр кылган төргөжигештерни ажылап турар.

Д. Чувдам-оол.

МУРНАКЧЫ ЧОЛААЧЫЛАР

Чолаачы А. Ф. Исаякин Хову-Аисы автотранспорт ажил-агында коммунист күш-ажалчы бригаданың улудуучузу. Ол бригаданың ивекчиликтери, чолаачылар Е. С. Киселёв, С. И. Шенников, М. В. Бадмын, Г. Н. Улухаев, А. И. Соинаев ай санында планларын ажык күсөдүп, автомашиналары назмың эдилеп, нывар чүүлүдү камгалгалыг чарыгдал турар.

О. Лама.

БОЙДУС КАМГАЛАЛЫНДА

Бойдус камгалаар инитилгезин улуг укур-дуузының дугайында танымыга ажыл Улуг

Дээди өөрөдиглгө черлерингө хүлээп алырынын чурумунда чаа чүүлдөр

ССРЭ-ниң дээди болгаш ортумак тускай өөрөдиглгө министри В. П. Елютин-биле беседа

1963 чылда дээди өөрөдиглгө черлерингө хүлээп алырынын чаа чурум баддалтынган. Адаа холбаштыр СЭТА-ның корреспонденти И. Козловский ССРЭ-ниң дээди болгаш ортумак тускай өөрөдиглгө министри В. П. Елютинден чамдык айтырылгала харыялап бээрин дилээ.

Айтырыг: Моон мурнунда турганын чаа чурумунуң тыгалы чүдөл?

Хары: 1963 чылда дээди болгаш ортумак тускай өөрөдиглгө черлерингө 1 миллион 700 муң кишини хүлээп алган турар, ол болза эртен чылга бодарга, 140 муң кижи хөй бөлүп турары ол-дур деп аш Елютин чуураалган. Чурттуң чүдөл дээди өөрөдиглгө черлерингө 756 муң студенттериниң хүлээп алыр. Хүлээп алышынын чаа чуруму болза дээди болгаш ортумак тускай өөрөдиглгө черлерингө өөрөнөр талазы-биле черле артык эки белеткедиг болгаш төлөттиг аныяктары илердерингө дузаалар. Мынчанга дээди өөрөдиглгө черингө азы техникумга кирер аныяктардан негээр кол чүе — ханы болгаш быжыг билг болуп турар-дыр. Кижилерин билгин эң-не шынымы-биле билги амыр төлөөдө, чаа чурум болза, кирериниң экзаменнерин туннелдерин барындаалап көрү-биле чергелештир ортумак школага оң чедип алган билгиниң ниити деңгелин база барындаалап көр. Дээди өөрөдиглгө черингө хүлээп аларга дээди өөрөдиглгө черингө кирер турар кижиниң шили алган тускай эртемнин талазы-биле ниити билгин аттестатта айтыкан демдектерин болгаш өөрөдиглгө черингө дугайында ниити ортумак «балды» кичээнге амыр апар.

Дээди өөрөдиглгө черингө хүлээп алырынын чурумунда бо чаа баддал болза, бистиг бодалымы-биле алдыга, ортумак школага улам эки өөрөнөрүгө идини бээр болгаш калбак конкурсу турар турда, эң-не мергезилдиг болгаш күш-ажыга ынакшылдыг аныяктары дээди өөрөдиглгө черлерингө хүлээп амыр арганы бээр.

Айтырыг: Дээди өөрөдиглгө черингө хүлээп амыр талазы-биле кым конкурсука кирбей шуут кирер артедилгил база кым өске-даа чингелде амыр артедилгил?

Хары: Моон мурнунда турганы-биле бир дөмей, Ада-чурттуң Улуг дайынын киржикчилерин, Совет Армиядан болгаш Флоттан талашкан дайынычларын, практиктик ажылга ийден өвөш амыр чыл шилде ажылдаан бүүдүрүгө мурнакчыларын, а ол ышкаш улутунуң база кезде ажыл-агыйнын бүүдүрүгөлөринден өөрөнөрү-биле чоруткан кижилерин, бир өвөс олар

кирериниң экзаменин чедикшинини-биле туннаштар болза, хундуску, кезежге болгаш заочный өөрөдиглгө конкурсу чокка хүлээп амыр. Оон-биле кары ажылдап турган ажылчынд байдды дээди өөрөдиглгө черингө чедип алыры-биле оон шили алган тускай эртемниг дүгүп турар болза, ол кижини хамыктын мурнунда хүлээп амыр апар.

Иңчалза-даа, бир өвөс ол-60 институтка кирер дээр бүүдүрүгө эртер көвүдөш түрүп бээр болза, хүлээп алышынын чуруму ортумак школарын доосканнарга 20 хуудан өвөш өвөс черин магадылал турар. Бүүдүрүгө ажылдавышаан өөрөнөрүгө конкурсу чокка кымырны хүлээп амыр дээр, техниктиг үчүлүгөлөрин кончук эки дооскан, бодунуң тускай эртемнин айы-биле ажылдап турар болгаш дөмейлешкек тускай эртемниң талазы-биле өөрөдиглгө үчүлүгөлөрүн күзөп кижилерин хүлээп амыр. Иңчалза-даа башкы институттарын заочный факультеттерингө болгаш салбырларына конкүрстан дашкаар кымырны хүлээп амыр дээр, башкыча бир чылдыг класстарын азы башкы үчүлүгөлөрин дооскан болгаш улус өөрөдиглгө черингө киреринден өөрөдиглгө-биле чоруткан кижилерин хүлээп амыр.

Эртен чыл-биле бир дөмей, Совет Армиянын болгаш Шериг-Далай Флудунун дайынычларыга, бир өвөс олар шериг албанынын хуузалын доорук турар болза, командадал чериниң каргенин бүүдүрүгө кирериниң экзаменнерин тудары-биле ыска хуузалдыг шөлөөлөрүн берилген турар. Кирериниң экзаменни чедикшинини-биле туннашкан болгаш институтка хүлээп алган шериг албаныларын шеригин курлавыр кылдыр хуу-саа бетинде халаштырар.

Өөрөдиглгө талазы-биле ыглай көр чорукка улур демисежир дугайында делегей керээзин Совет Эвиледи күштүг кылдыр баддалымы-биле холбаштыр хүлээп алырынын чаа чурумунда кандыг чүүдү кириген дээр, ССРЭ-де чурттап турар бүгү-ле дашкык хамаатыларын өөрөдиглгө черлерингө совет хамаатылар-биле бир дөмей ниити үндөнгөн хүлээп амыр болгаш өөрөдиглгө чериниң уставын бүүдүрүгө олар бүгү өргөлөрүн өдөлөп, студент хүлээлгөсин база иңчаар өдөлөөр.

Дээди болгаш ортумак тускай өөрөдиглгө черлериниң чаа кижилер-биле четелештир алырынын ажылга партия, профэвилел, комсомол органнарын болгаш бүгү совет хөй-ниитини калбаа-биле хаара тударынын чугулазын туннелден министр чугаалаан.

бердинген мен дээрзин Дамила Бухиред дыңнаткан. Алжирингө керээжинер шимчээшининиң өзүп турар дугайын ол чугаалаан. — Мээң чуртумун керээжинерни Москвага болур керээжинерин Бүгү-делегей конгрессини эки билер болгаш аңаа киржирингө идеген турар—деп Бухиред чугаалаан. (СЭТА).

Дамила Бухиред Москвага чедип келген

Алжирингө национал маадыры Дамила Бухиредтин Москвага келгени-биле холбаштыр аңаа байыр чедирип тургаш, совет керээжинерингө комитетинин президиумунуң кежигүнү О. А. Хаалебникованың чугаалааны: «Бистиг эрчим аалчыысты муштаатары бүгү совет керээжинергө өөрүнчүг болур ийин».

Совет керээжинерингө комитетин бөдүүн алжир кысты төрөл дунмазы ышкаш кылдыр хүлээп алган.

Ада-иэзи болгаш эт-хорөгизин чок алжир уругларын дугайында сагыш салышыккына бодуну

ЧАГААЛАР СОЛУШКАН

Бо чылдын март 10-да Сирий Араб Республиканың премьер-министри Салах ад-Дин Битар ССРЭ-ниң Сирияда элчини А. А. Барковскийге чагаа чорутуп, аңаа чаа сирий чазактын составын дыңнаткан болгаш «КНО-нуң принциптерин хундуп көөрүгө үндөдөлөш, бистиг чурттарымыстың арасында туруп турар найралчы харылааларны деткирингө» бодунуң чазактын күзөдигин баддалган.

ССРЭ-ниң элчини САР-нын премьер-министриге хары чугаанын чорутуп, оон чагаанын утка-шынарын Совет Социалисттик Республикаларын Эвилелин чазакка меде кылдыр чедирген дээрзин чагаала дыңнаткан. Совет чазак САР-ның министрлер чөвүлелин даразында чагаанында бижээн информацияны меде кылдыр хүлээп алган болгаш «бистиг улустарын база тайбыны херөөн бижылаарынын өргө-ажыктарын барындаалааш, бистиг чурттарынын арасында найралчы харылааларын деткирингө база хөгжүдерингө белеени бодунуң талазын илергейлеп турарын» ССРЭ-ниң элчини база дыңнаткан. (СЭТА).

СЭТА-нын дыңнадыы

Францияга хереглээр хөмүр даш сөөртүп турар бүгү-ле курүүлөрин судолярлардан далай өртөөлөринин ажылчы-нарын ойталаанын уламдан болган онза байдаллар-биле холбаштыр, ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүледи Бүгү-эвилелин «Союзпромэкспорт» каттыжышыккынын Францияга хөмүр даш сөөртүп чорудар хүлээлгелерин күүседирин далай өртөөлөринин ажылчынарын чарлаан ойталаашкынын хуузаазында сонгаарладырын чарлаар, оңу ССРЭ-ниң далай өртөөлөрингө болгаш демир оруктарына бир дөмей күштүг болдурар деп шийтирлээн,

Болгариянын Коммунисттик партиязынын ТК-зынын пленуму

СОФИЯ. (СЭТА). Март 11 болгаш 12-де Болгариянын Коммунисттик партиязынын ТК-зынын пленуму болган дээрин БТА агентилел дыңнаткан.

Бо чылдын февралда Болгариянын партия-чааг төлөөлөрүнүн Н. С. Хрушев-биле база совет партия болгаш курүүлери өске-даа ууртукчулары-биле журажып, чугаалашкан дугайында, Германиянын Социалисттик чыгыс аай партиязынын VI съездинге БКП-ниң төлөөлөрүн ажал-чорудулгалык дугайында, Югославиянын коммунист Эвилелинин чингине секретары, ЮФУР-нуң президентини Носип Броз Тито-биле болгаш өске-даа югослав ууртукчулар-биле чугаалашкан дугайында Болгариянын Коммунисттик партиязынын ТК-зынын бирги секретары, БУР-нуң Министрлер

Чөвүлелин дарагы Тодор Живковтук илеткелни пленум дыңнаан.

Суттарыга тудуунуң плавынын күүсөдөдигин дугайында болгаш 1963 чылда тараа бүүдүр талазы-биле сорулгаларын дугайында БКП ТК-зынын секретары Иван Примоу-тун, Болгарияда кол энергетиктиг болгаш улутур объектлеринин тудуунуң чоруп турар дугайында БКП ТК-зынын Политбюроунуң кежигүнгө кандидат, БУР-нуң Министрлер Чөвүлелин дарагынын оралакчы Таво Полвотун дыңнаткыларын пленум чугаалажып өргөн.

Төп Комитет Т. Живковтук илеткел чыгыс эң-сеткил-биле чүү-дүгүнгө болгаш илеткел база пленумга кылган дыңнадылдар талазы-биле чогуур шийтирлерин хүлээп алган.

Англи коммунистерингө хүрээлени өзүп турар

ЛОНДОН. (СЭТА). Великобританиянын Коммунисттик партиязынын күүсөмү партия кежигүнерин каттап бүртүккөриң чоотта чаа дооскан дугайын дыңнаткан. Дыңналымын бүүдүрүгө алдыга, Великобританиянын Коммунисттик партиязынын күжүгериниң ари бо үедө 33.008 кижи болуп турар. Ийн неделада үргүчүлөөн чүдөл каттап бүртүккөшкенин чө-зүндө бейя партияга 1.000 чаа кежигүнер кириген.

Бо чылдын апрельде болур XXVIII съездин партия кежигүнеринингө саван 35.000 кижиге чедире-ри-биле Великобританиянын Коммунисттик партиязынын хүрөөлөнгө чаа кежигүнерин кирип амыр талазы-биле кампаниянын калбартыр деп күүсөк кыйгырган.

Кем-буруулуг чорук

БАИР. (СЭТА). 25 коммунистерниң шаажылаар дээр шийтедиг Иракка март 11-де күүсеткен деп, МЕН агентилел дыңнадып турар.

Коммунистерингө ам-даа туруп хо-рудаарынын дугайын Ирактын ге-нерал-губернатору чарлаан.

Макнамараның медеглели

ВАШИНГТОН. (СЭТА). Төлөөк-чилер палатазынын чөпөстөгү күш-тер херектериниң талазы-биле ко-миссиянын хураалына чүе чуга-лап тургаш, АКШ-тын камгалаа ми-нистри Макнамара НАТО-нуң өргө-зинге тымысса чогуур шериглериниң чүдөл чартык кесин тымыс турар деп Францияны чөмөлөө. Макна-мара, оон сөзү-биле алдыга, Францияга бодарга НАТО-да бодунуң хүлөө-гөлөрүн эң ажыктыг кылдыр күүсе-диг турар Барыны Германияны чиж-жек кылдыр көргүзүп турар.

Америк камгалаа министриниң ме-деглени болза, НАТО-нуң чөпөстөгү күштерини наон сонгаар калбар-тырын АКШ-тын күсөлү-биле өвөс, а бо шериг эвилелинин оон өске кежи-гүдеринин аргазы-биле чедип амыр ужурулуг.

Гана бодунуң дилээндөч ойталаан

НЬЮ-ЙОРК. (СЭТА). Конго-нуң премьер-министри турган Патрис Лумумбаны өдүргөн чорукту истетп-чынары-биле айтыл чок чоруктуң ча-вүлелин эдөлчөк чок хуражым чыл-дырарын дилөөн бодунуң дилээндөч Гана ойталаан дээрин КНО-да Га-наның доктаамал төлөөлөкчиси Алекс Квейсон-Сейи Айымл чок чорук ча-вүлелин даразында дыңнаткан.

Лумумбаны өдүргөн чорукту истетп-чынары Конго-нуң шийте херээ болур деп санап турарын Айымл чок чорук чөвүлелин даразында кон-го чазак кыштаканынын сондо Га-на бодунуң дилээндөч ойталаан.

АНГЛИЯНЫҢ ШПИОНАЖКА ЧАРЫДАЛЫ

ЛОНДОН. (СЭТА). Соалгу үедө шпионажка үндүрер чарыгдалдар Англияда чайгылым чок өзүп турар. Англи шпионарга үндүрер чарыгдал 1964 чылдын март 31-де доостур сан-хөө чылында 8 миллион фунт стерлинг болуруп тускай медедөлөр херечилеп турар. Ол болза эртен сан-хөө чылында үндүргөн чарыгдал 1964 чылдын 1 миллион фунт стер-линг хөй болуп турар. Ол санаары Рейтер агентилел чижек кылдыр көргүскөн.

СИРИЯДА БАЙДАЛ

НЬЮ-ЙОРК. (СЭТА). Сирияда он-за байдал хөвөөр артышаан. ЮПИ агентилелин Бейрутта корреспон-дентиниң дыңнадып турары болза, Сириянын чаз чазга чуртта дүш-күрүлүг чоруктуң күштөлгенин барындаалааш, кызыгаарларга эң шыг-гы кызыгаарлаашкынарнын тургус-кан. Чаа чазак Ирак-биле сырий харылааларын тургузар бодоп ту-рар дээрин чүвөниң ужурун билер бөлүктөр санап турар деп корреспон-дент айттыкан.

Чурттуң бүгү деискооринде онза бүрүн аргени сирий шеригиниң кол командьлакчызы генерал Луби Атта-сиге тымыскаын Ассошайтед Пресс агентилел дамчыткан.

БАИР. (СЭТА). «Сирий револю-циянын болгаш Египет-биле эвилелин негеддерин» дөткөөн чыскаалдар Дамаскка чоотта чаа болган. Ол чыскаалдарны университеттин сту-дентилери организастан дээрин МЕН агентилел дамчыткан.

ЛОНДОН. (СЭТА). «Сириянын ре-волюст командьлаалынын национал чөвүлели» Сирияда 17 солунарын үндүрерин хөраакын Рейтер агентилел дыңнаткан. Ол солунарын ре-дакциаларын болгаш типографияларын халгаш дилээлөөн, типографиянын машиналарын болгаш саазынын хавырган, ол солунарын үндүрү-чүдерин болгаш оларын өг-бүлө-зинин эт-хөрөнгөсин ажылаарын хоругдаан. Бо солунарын 11-ин Дамаскка, 2-ин—Хомсеге, 1-ин—Хамага болгаш 3-үн—Алеппога үн-дүрүп турар. Хөраан солунар Егип-тет биле Сириянын эвилелине удур-лашып унгөн.

БАИР. (СЭТА). Сирий Араб Рес-публиканын чаа чазан 21 чурттар хүлээп көргөн дээрин МЕН агентилел дамчыткан.

дентилери организастан дээрин МЕН агентилел дамчыткан.

ЛОНДОН. (СЭТА). «Сириянын ре-волюст командьлаалынын национал чөвүлели» Сирияда 17 солунарын үндүрерин хөраакын Рейтер агентилел дыңнаткан. Ол солунарын ре-дакциаларын болгаш типографияларын халгаш дилээлөөн, типографиянын машиналарын болгаш саазынын хавырган, ол солунарын үндүрү-чүдерин болгаш оларын өг-бүлө-зинин эт-хөрөнгөсин ажылаарын хоругдаан. Бо солунарын 11-ин Дамаскка, 2-ин—Хомсеге, 1-ин—Хамага болгаш 3-үн—Алеппога үн-дүрүп турар. Хөраан солунар Егип-тет биле Сириянын эвилелине удур-лашып унгөн.

БАИР. (СЭТА). Сирий Араб Рес-публиканын чаа чазан 21 чурттар хүлээп көргөн дээрин МЕН агентилел дамчыткан.

Америнаның Каттышкан Штаттары. «Сейд» («Өртөөн чингедип салды-лар») — бо сөстү Сан-Францискин магалайнеринин чарлааларындаан бо-ла көрүп болур. «Өртөөн чингедип салдылар» дээр, бараанынын чингеткен өртөктер-биле сажылаар дээр ол, чүгө дээр сөлдү амычы-лар чок болуп турар азы бараанынын шынары багай болган ужурунда ыдыг.

Америнаның Каттышкан Штаттары. «Сейд» («Өртөөн чингедип салды-лар») — бо сөстү Сан-Францискин магалайнеринин чарлааларындаан бо-ла көрүп болур. «Өртөөн чингедип салдылар» дээр, бараанынын чингеткен өртөктер-биле сажылаар дээр ол, чүгө дээр сөлдү амычы-лар чок болуп турар азы бараанынын шынары багай болган ужурунда ыдыг.

„ПИОНЕРСКАЯ ПРАВДАНЫҢ“ ШАННАЛЫ ДЭЭШ

В. И. Ленинниң төртүтүнгенинден бээр 91 чыл болур оңога тураскаат-кан. «Пионерская правда» солунуң шанналы дээш шөлөөчүлөрдүн хаак маргылдаазы чер-чөдө болуп турар. Ол маргылдаа Кызыл хөорайнын шөлөөчүлөрү пионер дружиналарынын арасына чоотта чаа болуп эртен, аңаа шууту 400 ажыг аныял ленинчилер киришкен.

Маргылдааны дөрт дистанцияга чоруткан: бичин уругларнын—1000 метрге, бичин оолдарнын—2000 метрге, элзиди уругларнын—2000 метрге болгаш элзиди оолдарнын 3 м чарыгы болган. Бичин оолдарнын чарымы-биле маргылдаа эгелзэн. Бо дистанцияга № 6 школанын бичин кыз-чызы Волода Маркелов 9 минута 27 секундада маңап иегеш, кымга-даа мурнаптай барган. Көргүзүү оон 24 секунда хөй болган— № 11 школанын өөрөнчкиси Алеша Алексин ийги черин элзэн.

Бичин уругларнын дистанцияныга кымдан-даа дээр көргүзүгү № 8 школанын бичин хаакчызы А. Рейн чедип алган, ийги черин Люда Брудкова (№ 11 школа), үшүкү—Таня Гончарова (№ 1 школа) олар алгылаан.

А элзиди уругларнын 2 м чарыгына Тамара Смирнова (№ 6 школа) бирги черин алган. Оолдарнын 3 м дистанциянын Валера Плехов (№ 1 школа) 12 минута 15 секундада эртен, эң дээр түңкелди көргүскөн. База ол-ла школанын өөрөнчкисери Волода Спышев, Слава Шеринкин олар II—III черлерни элзеп, боттарынын командзыныга эки санны ойнап бергенер.

№ 11 школанын аныял хаакчылары маргылдаага команда талазы-биле бирги черин ал. ВЛКСМ Кызыл хөоркомунуң шилчир кубогу-биле болгаш I чергениң диплому-биле шаннаткан. А № 9 школанын өөрөнчкисери ол талазы-биле ийги черин ал, II чергениң дипломуңуң эдилекчиси бол бергенер. Ол ышкаш школа-интернаттын, № 1, 8 школанын аныял спортчулары боттарынын школаларынын спортчу алдарын эки камгалааннар.

Тус-тус тиленчилерге спорт нитилелдеринин болгаш организац-ияларынын республика чөвүлелин маңтал бижиктерин тымыскалаан.

Улуг башчытынын төртүтүнгөн хунунга тураскааткан «Пионерская правда» солунуң шанналы дээш хөорайнын пионер дружиналарынын арасына болган бо маргылдаа организастыг эки эртенки демдеглээри өөрүнчүг.

К. АЛЕКСЕЕВ.

Харылзаа быжыгып турар

Барыны-Хемчик районун Кызыл-Дег сес чыл школанында уруглар өөрөнүп турар ала-недерин хурамы болуп эркен. Школа-биле ала-недерин арасында харылзаа быжыккан. Чүдөл 2-ти улунда бейя 1—8 класстарга шууту 208 ала-недер уругларын уруктарыга өдүр-жүп, школа-биле быжыг харылзаа-дыг чоруп көргүскөнөр. Уругларынын өөрөдиглгө-кижибилгелери дээр хун бур сагыш салып, өскөлөргө үлөөр-чижөөн көргүзүп турар ала-недерин саны көвүдөө. Чжээ, Хертек Десия, Ооржак Окпан-оол, Сарыгаар Дочун, Хертек Сенин, Очур-оол Дамычпап, Ондар Ойдуң болгаш өскөлөр-даа.

Уругларын өөрөдиглгө-кижибилгелери чүдөл башкыларге чүүй каап, школага чалаарга бейя кел-бес ала-недерин база-ла чандыр көр-бей, шыгыны шүүтүчүлөөнөр. Бүд-дүлгелар Аржын, Иргит, Чамбал, Лама-Сүү, Хертек Догбал, Алыбай Ченевек олар хамааржыр.

Чамдык алалар уругларын кижизилдигени чүдөл не кижиге чүүй каап, школа амдыралында болгаш хууда өг-бүлө амдыралында уругларын омак-загалу дыштангыламы-че, күш-ажыга ынак бол чоругу-ча кичээнге салбас таварылгалар ам-даа бары илерөөн. Ийги алдарын шыгымын бүүрү шывышыкка таварыштырганы кончук шын, чөп-түт болган.

Ала-недер ол хуралга школанын 1963—64 өөрөдиглгө чылдында олар мажын шеф-биле халаска белеткеп бээр болганнар.

В. ЧАЛЧЫН.

Бичин чаштар дээш

Школа назыны четпез уруглар-нын кижизилдигени уруглар сал-тары улуг рольду ойнаар. «Сут-Хөл» сөвхөстүн төү Суг-Аксы сүг-дар уруглар садында 35 бичин ча-штар бар. Бо уруглар садынын ни-ти байддын чугаалаар дие, маңаа чалгыс чыл ичинде 4 эргелекчи солушканын айтырга-ла четчир.

Салтын амы эргелекчиси Т. Па-рикова болгаш кижизилдигчилер Б. Монгуш, Н. Шуйска бичин уруг-ларын кижизилдер амдыл сула чо-рулар туралар. Ажыл планы чок. Уругларын ойнаарактары чок. Ол ышкаш, бичин уругларын назы-хар айды-биле үспөөн. Улуг группа-биле бичин группанын уругларын совуургалы аңгы, арап улуугары-

нын ойнаашкынын ажыктыг күш-ажылач чокчулаар болгай. Уруг-лар садынын ажылдакчылары ала-недер-биле харылдаа чок.

Мында студ, сандайлар чедиппес, уруглар бут кырыга тура чөмө-нир. Суг-Аксынын уруглар сады-нын дериг-херекселни четчөлөөр болгаш ону эки кадрлар-биле дай-дырарын Чөв-Хемчик районун улус өөрөдиглгө кидини (эргелекчи Е. Кушым) херекте албайн ту-рар. Оон уламдан эргелекчилер солчуп-ла, а ажыл-херек хөвөөр артышаан турар. Бичин чаштар дээш сагыш салыр өй келген.

В. ОНДАР.

Республикага АГААР-ВОЙДУСТУҢ байдалы

Бүгүн республикага булуттагылап 0—5 градус чылыг, оон өскөзүгө каап турар хун болур, чамдык чер-дерге хар чар, Кызылга хар шоолуг өвөс чазар. Хат өй-тамында. Агаарнын температуразы: дагыл черлерге—

«НАПЫРАЛ»: «Шуурганга төртүтүнгенер» 9.40, 11.40, 1.40, «Бичин уруг бажымында» 3.40, 5.40, 7.40, «Крестный ангел» 9.40 шактар-да.

«БАА-ХЕМ»: «Мээң өңүмү Нолька» 11.15, 1.15, 3.15, «Напитан Лойуну дужу» 5.15, 7.15, 9.15 шактарда.

«ЕНИСЕЙ»: «Буянын кижилер арасынга» 2.30, 6.30, «Доңга туткан уруг» 4.30, 8.30 шактарда.

«ВОСТОК»: «Ваня» 3.15, «Ынакшылдык болчаа» 5.15, 9.15, «Граф Монте Кристо» (1-ти серия) 7.15 шактарда.

Ч А Р Л А Л

«Пионерская правда» солунга чагыла эге-лээн. Майдан эгелээш дараазында айларда ча-гылганы харылзаанын контораларында болгаш салбырларында, Союзпечатын кноскилеринде хүлээп ап турар.

Хамаатылар! «Пионерская правда» солунну чагыдып алырыңче далажыңар.

Союзпечать.

Кызыл хоорайда чурттап турар жигуунуң билеттеринин читкени Н. М. Очур-оолдуң № 2684 база С. Д. Күш чок болдурар чарлап тур. Ондарын № 4234 кооператив ке-

Фото Л. Плешановуу. (СЭТА-ның фотохрониказы).

РЕДАКЦИЯНЫҢ АДРЕЗИ: Кызыл Шетивкин-Бравченко кудумчузу бажын № 3. ТЕЛЕФОННАРЫ: редакторунуң 24-63, редакторун оралакчыларынын 35-24, пропаганда к